

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 57. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992360038800/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Livsstilling, vil være et, hvorover han ikke kan komme. Thi Valget af en Livsstilling vil sige Afkald paa den uendelige Frihed, paa den fuldstændige Menneskelighed, og Indsnevring i en Baas som Dyrets. Det er Friheden for alt Standspræg, som Kvinderne skylder en Del af deres Skønhed og af deres Køns Poesi. Standspræget er en Indskrænkning, en Latterlighed, en Endelighed. Hvorledes skulde da en Natur som Obermanns kunne vælge en Stand! Han, som paa én Gang er for dyb og for svag for det virkelige Liv, hader Intet mere end Afhængighed. Han skræmmes tilbage af Samfundsordenen: »Saa meget er vist; jeg vil ikke slæbe mig oppefter fra Trappetrin til Trappetrin, indtage en Stilling i Samfundet, have Foresatte, jeg maa vise Ærbødighed, for til Gengæld at have Underordnede, jeg tør ringeagte. Intet synes mig saa latterlig dumt som denne Trinstige af Ringeagt, der strækker sig gennem hele Samfundet lige fra Fyrsten, der, som han siger, kun er Gud underordnet, til den fattigste Kludesamler, der maa vise det Fruentimmer Agtelse, som lejer ham en Straamadræs for Natten.»

Han ønsker ikke at købe Retten til at befale med Pligten til at lystre. Indbegrebet af al jordisk Pine er for ham sammentrængt i Uhret. At skære sine Stemninger i Stykker efter Klokkets som Arbejderen, som Forretningsmanden, som Embedsmanden maa, det er ham at berøve sig selv det eneste Gode, som Livet med al dets Genvordighed byder: Uafhængigheden.

Han staar fremmed blandt sine Medmennesker, de føler ikke som han og han tror ikke som de. De forekommer ham i den Grad befængte med Overtro, Fordomme, Hykleri og selvkæbelig Usandfærdighed, at han gyser tilbage for at træde i Forhold til dem. Det 18de Aarhundrede var ikke udmundet i Rettroenhed, men det havde i Frankrig ikke frigjort sig fra en deistisk Gudelighed med Tro paa Menneskelivets Fortsættelse i en anden Verden. Sénaucour dler ikke dets Tro, han er en rent moderne Aand; det 19de Aarhundredes videnskabelige Verdensanskuelse findes allevegne hos ham; han er en varmtførende og overbevist Humanist og ligesaa fjern fra Troen paa en bedre Tilstand efter Døden som fra Troen paa en Gudepersonlighed.

Det religiøse Spørgsmaal drøftes i hans Breve fra mange Sider. Man vil her allerede finde den harmfulde Imødegaaen af Læren om at Ateismen udspringer af Ondskab eller slette Lidenskaber, som senere varieres i det oprindende Aarhundredes